

MARIOLOGIA POLSKA O MARIOLOGII JANA PAWŁA II

Bezpośrednią inspiracją tematu naszej dyskusji panelowej stała się przygotowana przez członków naszego Towarzystwa Mariologicznego włoska publikacja na temat maryjnego nauczania Jana Pawła II *La Vergine Maria nel magistero di Giovanni Paolo II*. Została ona wydana w bieżącym roku przez Papieską Międzynarodową Akademię Maryjną w ramach serii „Studia Mariologiczne” (tom XI).

To nasze opracowanie stanowi kontynuację i swego rodzaju syntezę zainteresowania polskich teologów nauczaniem maryjnym Papieża-Polaka już od początku jego pontyfikatu.

Na tej drodze na szczególne podkreślenie zasługują dwa sympozja dotyczące encykliki *Redemptoris Mater* – jedno z nich zostało zorganizowane przez środowisko częstochowskie a drugie przez środowisko lubelskie. Gdy idzie o pierwsze z tych sympozjów, to należy podkreślić podjęcie przez referentów możliwie wszystkich wątków tematycznych maryjnej encykliki Jana Pawła II. Z kolei w sympozjum lubelskim autorzy referatów zaprezentowali papieskie nauczanie maryjne w kontekście Kościoła w Polsce. Trzeba też dodać, że książkowa publikacja materiałów tego sympozjum została ubogacona obszerną prezentacją tematu pośrednictwa maryjnego, która poszerzyła ten wątek encykliki. Materiały z tych sympozjów zostały opublikowane w dwóch wydaniach książkowych. Pierwsze ukazało się w Krakowie już w 1988 r.¹, drugie w Lublinie w 1993 r.²

¹ *Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki „Redemptoris Mater”*, red. S. Grzybek, Polskie Towarzystwo Teologiczne, Kraków 1988, ss. 303. W publikacji tej znalazły się opracowania 20 autorów: S. Koperek CR, ks. S. Grzybek, ks. T. Siudy, ks. J. Kudasiewicz, ks. S. Włodarczyk, ks. J. Robakowski, ks. S. Chład, L. Balter SAC, ks. B. Preder, ks. E. Staniek, F. Courth SAC, ks. J. Borowiec, W. Życiński SDB, ks. B. Sieńczak, ks. F. Dylus, P. Kosiak ZP, ks. J. Wilk, ks. J. Kowalski, R. J. Abramek ZP, F. Bracha CM.

² *Matka Odkupiciela. Tekst i komentarze*, red. S. C. Napiórkowski, Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1993, ss. 292. W pierwszej części tej publikacji znalazł się tekst encykliki Jana Pawła II. Poszczególne elementy komentarza opracowało 11 autorów: S. C. Napiórkowski OFMConv, ks. T. Siudy, W. Życiński SDB, W. Łaszewski MIC, bp B. Pylak, ks. J. Kudasiewicz, ks. R. Rak, R. J. Abramek ZP, ks. Z. Czerwiński, ks. H. Bolczyk, ks. J. Morcinek. Temat pośrednictwa Maryi został zaprezentowany przez 9 autorów: M. Wojciechowski, Y. Congar OP, J. Salij OP, S. C. Napiórkowski OFMConv, ks. T. Wilski, M. Waluś, J. Kumala MIC, Z. Nosowski, G. A. Kustusz OFM.

W ostatnich latach liczne opracowania myśli maryjnej Jana Pawła II w postaci artykułów znalazły się w naszym polskim kwartalniku mariologicznym „Salvatoris Mater”. Jeden z tomów tego kwartalnika został w całości poświęcony maryjnemu nauczaniu Sługi Bożego. Znajdziemy tam opracowania ośmiu autorów, od biblijnych wątków w mariologii Jana Pawła II poczynając a na tematyce fatimskiej kończąc³. Część tych opracowań w przekładzie na język włoski znalazła się w naszej rzymskiej publikacji.

Również w trakcie dorocznych sympozjów organizowanych od 1999 r. przez Polskie Towarzystwo Mariologiczne niektórzy prelegenci prezentowali poszczególne elementy nauczania maryjnego Jana Pawła II. W 10 tomach „Biblioteki Mariologicznej”, publikującej akta naszych sympozjów, można znaleźć 7 opracowań dotyczących papieskiej myśli maryjnej Sługi Bożego. Na szczególną uwagę w tym zakresie zasługuje tom II: „Trójca Święta a Maryja”⁴ i tom IV „Przez Jezusa do Maryi”⁵.

W nurt zainteresowania polskich teologów maryjnym nauczaniem Jana Pawła II wpisało się również ubiegłoroczne sympozjum zorganizowane w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na temat: „Mariologia Jana Pawła II. Problem interpretacji – sposób recepcji” Jego akta ukazały się w formie książkowej w bieżącym roku⁶.

Wreszcie nie można nie dostrzec na tej drodze osobnego obszerniejszego opracowania książkowego naszego polskiego dominikanina – O. Prof. Bogusława Kochaniewicza, wykładowcy na rzymskim Angelicum i członka Zarządu PAMI⁷. W tym to właśnie kontekście odczytywania i komentowania przez polskich teologów nauczania maryjnego Jana Pawła II zrodziła się nasza włoskojęzyczna publikacja wydana przez Papieską Międzynarodową Akademię Maryjną której

³ *Salvatoris Mater* 5(2003)3. O maryjnym nauczaniu Jana Pawła II piszą: ks. A. Tronina, ks. M. Rosik, ks. K. Guzowski, D. Mastalska, ks. W. Siwak, W. Życiński SDB, W. Łaszewski.

⁴ Znajdujemy tu dwa opracowania z zakresu mariologii Jana Pawła II: ks. T. S i u d y, *Maryja jako arcydzieło i współpracownica Trójjedynego Boga według Jana Pawła II*, ks. W. S i w a k, *Maryja jako „Córa Boga Ojca, Matka Syna Bożego i Oblubienica Ducha Świętego” według Jana Pawła II*.

⁵ W tym tomie charakterystyczny element papieskiego nauczania o Maryi: „Przez Jezusa do Maryi” prezentują: S. C. N a p i ó r k o w s k i OFMConv, „*Per Iesum ad Mariam*” *Interpretacja wypowiedzi Jana Pawła II*, ks. W. S i w a k, „*Przez Jezusa do Maryi*” według Jana Pawła II.

⁶ *Mariologia Jana Pawła II. Problem interpretacji – sposób recepcji*, red. K. Klauza, K. Pek MIC, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, ss. 235 (Mariologia w kontekście 7). Autorzy zamieszczonych opracowań: Ks. M. Wróbel, S. C. Napiórkowski OFMConv, B. Kochaniewicz OP, W. Życiński SDB, B. Orczyk OFM, ks. M. Gilski, ks. A. Nadbrzeżny, J. Moricova, A. Adam CM, M. Zachara MIC. W tomie tym znajdziemy także zapis dwóch paneli dyskusyjnych: 1. *Jak interpretować mariologię Jana Pawła II?* 2. *Papieska mariologia na dziś. Recepcja mariologii Jana Pawła II w polskich sanktuariach*.

⁷ B. K o c h a n i e w i c z OP, *Wybrane zagadnienia z mariologii Jana Pawła II*, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2007, ss. 180 (Biblioteka Mariologiczna 6).

jestem redaktorem. Należy podkreślić, że zawarte w niej 14 opracowań nie stanowi oczywiście całościowej i wyczerpującej prezentacji nauczania Jana Pawła II o Matce Bożej. I w tym przypadku są to jakby „wybrane zagadnienia” tego bardzo bogatego i wielowątkowego nauczania papieskiego. W naszym opracowaniu staraliśmy się jednak odnieść do zasadniczych tematów maryjnego nauczania Jana Pawła II, i to zarówno gdy idzie o kwestie dogmatyczne (doktrynalne), jak i tematy pastoralne. Świadczą o tym tytuły poszczególnych artykułów naszego opracowania, które w tym miejscu – wraz z ich autorami – przytoczę.

1. O. Bogusław KOCHANIEWICZ OP, *Polska droga maryjna a mariologia Jana Pawła II.*
2. Ks. Antoni TRONINA, *Biblijne korzenie mariologii Jana Pawła II.*
3. Ks. Krzysztof GUZOWSKI, *Personalistyczny profil mariologii Jana Pawła II.*
4. Ks. Janusz KUMALA MIC, *Perspektywa trynitarna tajemnicy niepokalanego poczęcia.*
5. O. Adam WOJTCZAK OMI, *Zasady pobożności maryjnej.*
6. Danuta MASTALSKA, *Różaniec drogą do modlitwy mistycznej według „Rosarium Virginis Mariae”*
7. Ks. Teofil SIUDY, *Sanktuarium maryjne i jego misja.*
8. O. Zachariasz JABŁOŃSKI OSPPE, *Jasna Góra w nauczaniu i postudze Jana Pawła II Wielkiego.*
9. Ks. Janusz KRÓLIKOWSKI, *Konsekracja i zawierzenie Maryi w doświadczeniu i teologii papieża Jana Pawła II.*
10. Ks. Kazimierz PEK MIC, *„Totus Tuus” odnowione.*
11. Ks. Marek CHMIELEWSKI, *Jan Paweł II o duchowości maryjnej.*
12. Ks. Wojciech ŻYCIŃSKI SDB, *Perspektywy ekumeniczne mariologii Jana Pawła II.*
13. Karol KLAUZA, *Istotne rysy mariologii w „Katechezach maryjnych”*
14. Ks. Wacław SIWAK, *„Corredemptrix -Współodkupicielka” i magisterium Jana Pawła II.*

Ta prezentacja ukazuje wyraźnie duże zróżnicowanie tematyki zamieszczonych w naszym opracowaniu artykułów. Podkreślił to w swoim wprowadzeniu do naszej publikacji o. Vincenzo Battaglia, Przewodniczący PAMI. Zauważył przy tym, że właśnie to zróżnicowanie pozwoliło nam ukazać ogromne bogactwo nauczania maryjnego Jana Pawła II, wyrastającego przede wszystkim z nauczania *Vaticanum II* i polskiego doświadczenia Sługi Bożego. O. Battaglia zaznaczył w tym kontekście, że nauczanie Jana Pawła II o Matce Bożej zostało wyrażone na różne sposoby i różnymi językami: dogmatycznym, katechetycznym, liturgicznym, homiletycznym, pastoralnym. Te różne sposoby i zróżnicowany język papieskiego nauczania faktycznie dochodzą do głosu w naszym włoskojęzycz-

nym opracowaniu. Należy też dodać, że autorzy naszego opracowania podjęli próbę, tam gdzie to było możliwe, wskazania na „polskie inspiracje” niektórych elementów maryjnego nauczania Jana Pawła II. Poświęcony został temu w szczególności pierwszy artykuł naszej publikacji autorstwa O. Bogusława Kochaniewicza. Zostało to również zauważone i docenione we wspomnianym wprowadzeniu do naszej publikacji.

Podsumowując trzeba podkreślić, że polscy autorzy w swoich opracowaniach sięgali stosunkowo często do maryjnego nauczania Jana Pawła II. Ubogaciło to niewątpliwie i pogłębiło nasze dotychczasowe opracowania mariologiczne. Należy żywić nadzieję, że dziedzictwo nauczania o Matce Bożej Sługi Bożego będzie w dalszym ciągu przedmiotem zainteresowania naszych autorów i że będziemy także udostępniać nasze opracowania w wersjach obcojęzycznych.